

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

DRUGO ODJELJENJE

PREDMET RAJAK PROTIV CRNE GORE

(Predstavka br. 71998/11)

PRESUDA

STRAZBUR

27. februar 2018. godine

Ova presuda je konačna ali može biti predmet redakcijske izmjene.

U predmetu Rajak protiv Crne Gore,

Evropski sud za ljudska prava (Drugo odjeljenje), na zasjedanju Vijeća u sastavu:

Ledi Bianku, *predsjednik*,
Nebojša Vučinić,
Jon Fridrik Kjølbro, *sudije*,

i Hasan Bakirci, *zamjenik registrara Odjeljenja*,

Nakon vijećanja na sjednici zatvorenoj za javnost, dana 6. februara 2018. godine,

Donosi sledeću presudu koja je usvojena tog dana:

POSTUPAK

1. Predmet je pokrenut predstavkom (br. 71998/11) protiv Crne Gore koju je Sudu, na osnovu člana 34 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih ljudskih sloboda (u daljem tekstu: “Konvencija”), podnio državljani Crne Gore, g-din Đorđe Rajak (u daljem tekstu: “podnosilac predstavke”), 17. oktobra 2011. godine.

2. Vladu Crne Gore (u daljem tekstu: “Vlada”) je zastupala njihova zastupnica, g-đa V. Pavličić.

3. Dana 12. januara 2017. godine žalbe podnosioca predstavke zbog neizvršavanja pravosnažne domaće presude u vezi preraspodjele parcela za izgradnju stanova, dužine trajanja upravnog postupka i dužine trajanja posebnog parničnog postupka u vezi vraćanja na posao podnosioca predstavke i naknade štete, komunicirani su Vladi, a ostatak predstavke je proglašen neprihvatljivim u skladu sa članom 54 stav 3 Poslovnika Suda.

ČINJENICE

4. Podnosilac predstavke je rođen 1961. godine i živi u Bijeloj, Crna Gora.

A. Izvršni postupak

5. Dana 1. marta 2012. godine, Osnovni sud u Herceg Novom je donio presudu u korist podnosioca predstavke i naredio poslodavcu podnosioca predstavke “Vektra Boka” AD Herceg Novi (u daljem tekstu: “dužnik”), da izvrši preraspodjelu zemljišta za izgradnju stanova. Ova presuda je postala pravosnažna 21. decembra 2012. godine.

6. Dana 15. januara 2013. godine podnosilac predstavke je tražio izvršenje gore navedene presude i Osnovni sud u Herceg Novom je donio rješenje o izvršenju 31. januara 2013. godine.

7. Dana 12. juna 2015. godine Privredni sud je otvorio stečajni postupak protiv dužnika.

8. Dana 28. januara 2016. godine Osnovni sud u Herceg Novom je proslijedio predmet Privrednom sudu na dalje postupanje.

9. Dana 22. marta 2016. godine Privredni sud je obustavio izvršenje zbog otvaranja stečajnog postupka, a ta odluka je postala pravosnažna 11. maja 2016. godine.

10. Predmetna presuda je ostala neizvršena do danas.

B. Upravni postupci

11. Dana 8. februara 2013. godine podnosilac predstavke je pokrenuo upravni postupak tražeći, na osnovu gore navedene presude, brisanje upisanih prava iz Katastra nepokretnosti.

12. Dana 29. jula 2015. godina Uprava za nekretnine je prekinula upravni postupak jer je Privredni sud započeo stečajni postupak u odnosu na dužnika.

13. Dana 7. septembra 2015. godine podnosilac predstavke je uložio prigovor na gore navedenu odluku. Ovaj prigovor je Uprava za nekretnine odbacila kao neblagovremen 5. oktobra 2015. godine.

14. Upravni postupak je još uvijek u toku.

C. Parnični postupak

15. Nepoznatog datuma 2003. godine, podnosilac predstavke je pokrenuo poseban parnični postupak protiv dužnika, kao njegovog bivšeg poslodavca, tražeći vraćanje na posao i naknadu štete. Nakon tri vraćanja na ponovno postupanje, 3. marta 2014. godine Osnovni sud u Herceg Novom je donio presudu u korist podnosioca predstavke.

16. Dana 22. septembra 2015. godine Viši sud je potvrdio ovu presudu u meritumu, ali je poništio u odnosu na troškove.

17. Dana 31. oktobra 2016. godine Osnovni sud u Herceg Novom je proslijedio predmet Privrednom sudu na dalje postupanje zbog otvaranja stečajnog postupka u odnosu na dužnika.

18. Dana 22. februara 2017. godine, Privredni sud je presudio djelimično u korist podnosioca predstavke u odnosu na troškove.

19. Stranke nijesu obavijestile Sud o tome kada je presuda Privrednog suda postala pravosnažna i uručena podnosiocu predstavke.

PRAVO

I. PRIMJEDBE VLADE NA OSNOVU PRAVILA 47 POSLOVNIKA SUDA

20. Vlada je tvrdila da podnosilac predstavke nije podnio predstavku u skladu sa Pravilom 47 Poslovnika Suda. Konkretno, tvrdila je da je sadržaj predstavke u većem dijelu nečitljiv i zbunjujući.

21. Sud primjećuje da na osnovu verzije Pravila 47 Poslovnika Suda koja je bila na snazi u relevantnom vremenu, predstavka podnijeta na osnovu člana 34 Konvencije mora da bude sačinjena na formularu za podnošenje predstavke koju je predvidio Sekretarijat, osim ukoliko Sud odluči drugačije (vidjeti *Knick protiv Turske*, br. 53138/09, stav 36, 7. jun 2016. godine). Sud primjećuje da je podnosilac predstavke dostavio dodatne žalbe i potkrijepio ih dovoljnom dokumentacijom. Dalje primjećuje da predmetni zahtjev nije jedan od osnova za neprihvatljivost navedenih u članu 35 Konvencije. Shodno tome, preliminarne primjedbe Vlade moraju biti odbijene, jer predstavka ne može biti odbačena jer se nije postupilo u skladu sa proceduralnim pravilima Suda (vidjeti *Knick protiv Turske*, gore citirana).

II. OBIM PREDMETA

22. U svom izjašnjenju, Vlada je tvrdila da žalbe koje se odnose na postupke u vezi iseljenja podnosioca predstavke iz privremenog smještaja treba da budu proglašene neprihvatljivim.

23. Sud primjećuje da je predsjednik Odjeljenja, kao sudija pojedinac, već proglasio ove žalbe neprihvatljivim 12. januara 2017. godine nakon što je ostatak predstavke komuniciran Vladi.

24. Sud podsjeća, s tim u vezi, da ne može ispitivati žalbe koje su već proglašene neprihvatljivim i da je obim predmeta koji je sada pred Sudom time limitiran na one žalbe koje su komunicirane Vladi (vidjeti, *mutatis mutandis*, *Stebnitskiy i Komfort protiv Ukrajine*, br. 10687/02, stav 39, 3. februar 2011. godine, i *Terra Woningen B.V. protiv Holandije*, 17. decembar 1996. godine, stavovi 44-45, *Reports of Judgments and Decisions 1996-VI*).

III. NAVODNA POVREDA ČLANA 6 STAV 1 KONVENCIJE

25. Podnosilac predstavke se žalio na neizvršenje pravosnažne domaće presude u vezi preraspodjele zemljišta za izgradnju stanova, dužinu trajanja upravnog postupka koji je pokrenuo na osnovu gore navedene presude, i dužinu posebnog parničnog postupka u vezi naknadu štete. Time,

podnosilac predstavke se pozvao na član 6 stav 1 Konvencije, koji glasi kako slijedi:

“Prilikom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ..., svako ima pravo na ... raspravu u razumnom roku pred ... sudom ...”

26. Vlada je tvrdila da ove žalbe nijesu bile uključene u inicijalnu predstavku podnosioca predstavke i da treba da budu odbačene zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih lijekova ili nepoštovanja roka od šest mjeseci.

27. Podnosilac predstavke se nije složio i ponovio je svoje žalbe.

A. Dužina trajanja parničnog postupka

1. Prihvatljivost

28. Sud primjećuje da je ova žalba, zapravo pokrenuta u inicijalnoj predstavi od 17. oktobra 2011. godine.

29. Pitanje da li su domaći pravni lijekovi iscrpljeni je uglavnom određeno prema datumu kada je predstavka podnijeta Sudu (vidjeti *Baumann protiv Francuske*, br. 33592/96, stav 47, ECHR 2001-V (izvodi)).

30. Sud primjećuje da u vrijeme kada je predmetna predstavka podnijeta, nije bilo djelotvornih pravnih lijekova u Crnoj Gori kada je u pitanju dužina trajanja postupka. Konkretno, kontrolni zahtjev je postao djelotvoran od 4. septembra 2013. godine (vidjeti *Vukelić protiv Crne Gore*, br. 58258/09, stav 85, 4. jun 2013. godine), tužba za pravično zadovoljenje je postala djelotvorna od 18. oktobra 2016. godine (vidjeti *Vučeljić protiv Crne Gore* (odl.), br. 59129/15, stav 30, 18. oktobar 2016. godine), dok je ustavna žalba postala djelotvorna od 20. marta 2015. godine (vidjeti *Siništaj i drugi protiv Crne Gore*, br. 1451/10 i 2 druge, stav 123, 24. novembar 2015. godine, i *Vučeljić*, gore citirana, stav 31). U tom smislu, Sud ne može zaključiti drugačije nego da, s obzirom da prije podnošenja predstavke, podnosilac predstavke nije imao na raspolaganju djelotvoran pravni lijek, primjedbe Vlade u tom smislu moraju biti odbijene.

31. Kada je u pitanju prigovor Vlade zbog nepoštovanja pravila od šest mjeseci, Sud primjećuje da je predstavka podnijeta Sudu prije nego što su sporni postupci okončani 22. februara 2017. godine (vidjeti gornje stavove 18 i 19). Pod ovim okolnostima, Sud zaključuje da je podnosilac predstavke ispoštovao rok od šest mjeseci, kao što je navedeno u članu 6 stav 1 Konvencije. Stoga, prigovori Vlade u ovom smislu moraju biti odbijeni.

32. S obzirom da sporna žalba nije neosnovana u smislu značenja člana 35 stav 3 (a) Konvencije niti je neprihvatljiva po bilo kom drugom osnovu, mora biti proglašena prihvatljivom.

2. Osnovanost

33. Sporni postupak je započet nepoznatog datuma 2003. godine (vidjeti gornji stav 15) a okončan 22. februara 2017. godine (vidjeti gornje stavove 18 i 19). S obzirom da je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Crnu Goru 3. marta 2004. godine (vidjeti *Bijelić protiv Crne Gore i Srbije*, br. 11890/05, stav 69, 28. april 2009. godine) sporni postupci spadaju u nadležnost Suda *ratione temporis* za period od više od dvanaest godina i jedanaest mjeseci.

34. Sud ponavlja da razumnost dužine trajanja postupka mora biti procijenjena u svijetlu okolnosti slučaja i u odnosu na sledeće kriterijume: kompleksnost predmeta, ponašanje podnosioca predstavke i relevantnih organa kao i što je bilo za podnosioca predstavke pitanje u sporu (vidjeti, među mnogim drugim, *Frydlender protiv Francuske* [VV], br. 30979/96, stav 43, ECHR 2000-VII).

35. Sud smatra da ni kompleksnost predmeta, ni ponašanje podnositeljke predstavke ne objašnjavaju dužinu trajanja postupka. Vlada nije dostavila bilo kakvo objašnjenje za odlaganje ili dala komentare po tom pitanju.

36. Nakon što je ispitao sav podnijeti materijal, a imajući u vidu sudsku praksu po ovom pitanju, Sud smatra da je, zbog nedostatka bilo kakvog opravdanja, dužina trajanja postupka od više od dvanaest godina i jedanaest mjeseci na dva nivoa nadležnosti, bila prekomjerna i da nije ispunila zahtjev "razumnog vremena".

37. Na osnovu toga, bilo je povrede člana 6 stav 1.

B. Neizvršenje pravosnažnih domaćih presuda i dužina trajanja upravnog postupka

38. Sud primjećuje da ove žalbe zaista nijesu bile uključene u prvobitnu predstavku, već su prvi put pokrenute u pismu podnosioca predstavke od 9. aprila 2015. godine.

39. Sud ponavlja da sve pritužbe koje se odnose na naknadne činjenice, uključujući i postupke i/ili odluke, imaju sopstvene "nove" datume podnošenja. Sama činjenica da se podnosilac predstavke pozvao na isti član Konvencije nije dovoljan da bi kasnije pritužbe u vezi sa tim članom bile valjane (vidjeti *Tešić protiv Srbije*, br. 4678/07 i 50591/12, stav 55, 11. februar 2014. godine i tamo citirani navodi).

40. S obzirom da su ove žalbe pokrenute pred Sudom 9. aprila 2015. godine, što je nakon što je ustavna žalba postala djelotvoran pravni lijek u tuženoj državi (vidjeti gornji stav 30), podnosilac predstavke je imao obavezu da iskoristi postupak ustavne žalbe prije obraćanja Strazburu.

41. Shodno tome, ove žalbe moraju biti proglašene neprihvatljivim zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih lijekova i moraju biti odbačene na osnovu člana 35 stavovi 1 i 4 Konvencije.

42. U smislu gore utvrđenih činjenica, Sud ne smatra neophodnim da ispituje primjedbe Vlade u odnosu na pitanje roka od šest mjeseci.

IV. DRUGE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

43. U svom izjašnjenju od 5. jula 2017. godine, podnosilac predstavke se žalio, po prvi put, na ishod posebnih građanskih postupaka pred Privrednim sudom u vezi isplate otpremnine i poreza i doprinosa na osnovu zaposlenja.

44. Sud primjećuje da ova žalba nije uključena u njegovu prvobitnu predstavku, ali je pokrenuta u izjašnjenju podnosioca predstavke od 5. jula 2017. godine. Stoga, Sud smatra da nije odgovarajuće da ispita ovu žalbu u kontekstu ove predstavke (vidjeti, *Mugoša protiv Crne Gore*, br. 76522/12, stavovi 70-71, 21. jun 2016. godine, i *Stanka Mirković i drugi protiv Crne Gore*, br. 33781/15 i 3 druge, stavovi 64-66, 7. mart 2017. godine).

V. PRIMJENA ČLANA 41 KONVENCIJE

45. Član 41 Konvencije predviđa:

“Kada Sud utvrdi prekršaj Konvencije ili Protokola uz nju, a unutrašnje pravo Visoke strane ugovornice u pitanju omogućava samo djelimičnu odštetu, Sud će, ako je to potrebno, pružiti pravično zadovoljenje oštećenoj strani.”

A. Šteta

46. Podnosilac predstavke je tražio 107.859,00 eura na ime materijalne štete. Takođe je tražio naknadu nematerijalne štete, ali je ostavio na procjenu Suda tačan iznos.

47. Vlada je osporila ove zahtjeve.

48. Sud ne nalazi bilo kakvu uzročnu vezu između utvrđene povrede i navodne materijalne štete; na osnovu toga odbacuje ovaj zahtjev. Ipak, po mišljenju Suda, jasno je da je podnosilac predstavke pretrpio izvjesnu nematerijalnu štetu nastalu zbog povrede njegovih prava zagarantovanih članom 6 Konvencije, a koja mu treba biti nadoknađena. Stoga, Sud smatra razumnim da dodijeli podnosiocu predstavke iznos od 4.800,00 eura na ime nematerijalne štete, plus bilo koji troškovi koji mogu biti naplaćeni.

B. Troškovi i izdaci

49. Podnosilac predstavke je dalje tražio 4.005,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima. Nije iznio zahtjev u odnosu na troškove postupka pred Sudom.

50. Vlada je osporila ove zahtjeve.

51. Na osnovu prakse Suda, podnosilac predstavke ima pravo na naknadu troškova postupka samo ako dokaže da su ti troškovi stvarno i nužno nastali i da su razumni u iznosu. U konkretnom predmetu, uzimajući u obzir dokumentaciju koja mu je bila na raspolaganju i gore navedene kriterijume, Sud odbacuje zahtjev podnosioca predstavke za troškove i izdatke pred domaćim sudovima, jer nijesu nastali kako bi se ispravila predmetna povreda.

52. S obzirom da podnosilac predstavke nije iznio zahtjev u odnosu na troškove i izdatke nastale pred Sudom, Sud smatra da nije pozvan da mu dosudi bilo koji iznos po tom osnovu.

C. Kamata

53. Sud smatra da je primjereno da kamatna stopa bude zasnovana na najnižoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke uz dodatak od tri procenta poena.

SA OVIH RAZLOGA, SUD, JEDNOGLASNO,

1. *Proglašava* žalbe zbog dužine trajanja građanskog postupka u vezi vraćnja na posao podnosioca predstavke i naknade štete prihvatljivim;
2. *Proglašava* žalbe zbog neizvršavanja pravosnažne domaće presude od 1. marta 2012. godine i dužine trajanja upravnog postupka neprihvatljivim;
3. *Utvrdjuje* da je bilo povrede člana 6 stav 1 Konvencije u odnosu na gore navedene građanske postupke;
4. *Utvrdjuje*
  - (a) da tužena država treba da plati podnosiocu predstavke u roku od tri mjeseca iznos od 4.800,00 eura umanjen za bilo koji iznos koji je već mogao biti isplaćen sa tim u vezi na domaćem nivou, na ime nematerijalne štete, uvećan za bilo koje poreze koji mogu biti naplaćeni podnosiocu predstavke;
  - (b) da će se od dana isteka gore pomenuta tri mjeseca do dana isplate obračunavati kamata koja je jednaka najnižoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke uz dodatak od tri procenta poena;
5. *Odbacuje* ostatak zahtjeva podnosioca predstavke za pravičnim zadovoljenjem.

Sačinjeno na engleskom jeziku, u pismenoj formi, 27. februara 2018. godine, na osnovu Pravila 77 stavovi 2 i 3 Poslovnika Suda.

Hasan Bakırcı
Zamjenik Registrara

Ledi Bianku
Predsjednik